

Lièvre et Porc-épic

Mójóó lóni na lóni boóó ná. Iráa benbé ge wenbá: lóni-dúv kááde, Kozoŋa, koóóó né ge kaagurú sísti : kem kéndéé kúrúm-daá kem kakájaa. Nge kaagurú kókpóó níbááwu, kabamáa, kabamáa, kabamáa kabamáa kabamáa né, nge waadála nyazi Sogodéyi níbáádará né ge waana waazá-daá naáru twe ibamáa deé. Nge waayáa, héyi wóo, héyi wóo, héyi wóo né ge ulé waazín, Samára-Samá nblé. Ulé waazín né ge wóogóni umóóná yi, nge sísti : wóo nyónóodé, ulé sísti : yaá, nge beezéé. Beezéé buté né ge ulé wóobóózi yi sísti : le ge nyéndéé, nge Kozoŋa sísti : Aayí, méndéé kúrúm-daá ge si magájaa. Nge Samára-Samá sísti : ówu, dántíbááwu waalá kúdmúv nblé, a blé dónvúu damá ge uráa nowéle díbó. Boógbóó deé si batála nyazi Calvú bilé né, ge Kozoŋa wóobóózi sísti : wóo, budomóóná dónóo damá bika dáási damá yirá. Bilé né wóo, bánýaá nya isi wé, nge ulé sísti : bánýaá ma sísti : Samára-Samá, nge ulé sísti : tóó, nyóó ní bánýaá nya sísti : wé, nge Kozoŋa sísti : bánýaá umú sísti : igom. Nge Samára-Samá wóobóózi Kozoŋa sísti : bánýaá nya sísti : igom yaá, nge sísti : úŋ, nge ulé sísti : aayí, bidekéé taalí dídeé.

Babamáa, babamáa, babamáa, baadála nyazi Sótubuwá né, kuuyu we, nge sísti : Bánzúv boóó. Nge sísti : le ge dánzúv, asée dáázúv wúro-déé, igom wánzúv wúro-déé ge. Nge boobó batála wúro-déé balá gaafára, nge belé sísti : bókóni, baagázuv né ge beezéé. Beezéé né ge sísti : biyáási, sísti : aayí déndéé kúrúm ge, amá kuuyu dáa né ge dazi dífíni cé, a dóódóo díféézi, a ceré dáálú dikpóó dántíbááwu. Nge belé sísti : bujóó kazóó, nge baawílti we daj, baawílti we daj né, nge baazúv belewáa. Budási né, nge boogódúu ŋmaawú bakáqú nyinóó qú fónýi bakázúúná. Weení wóogóná ŋmaawú né ulé waadála né sísti : si móogóná ŋmaawú mejéle igomá, nge sísti : ŋgóná ŋmaawú njéle igomá yaá, isi líŋ. Nge sísti : ówu, nyónóodé, nyónóodé, nyónóodé. Sáati wenkí Samára-Samá waagurú si ikóduu né, nge Kozoŋa sísti : aayí, cōo naaní, boodó sísti : bókóná igom ge, bodotó sísti : Samára-Samá, bo njóó naaní nyédéé ŋgi kegereŋe. Nge Samára-Samá weedísi ucóo ibeéna ke, nge Kozoŋa wóodóó ŋmaawú kofóó, kóodóó buté né, nge kóogbóó dóm. Samára-Samá waagurú si kikóduu né, nge Kozoŋa woovulú kaazá sísti : méévéeri nya sísti : nyédéé ŋgi tókoni tá, cōo naaní. Nge Samára-Samá waabísi kifíni, kugbóó si kidóo, dóm féyi, nyóósi wená ki, kugbóó si kidóo, dóm féyi nyóósi wená ki. Nna ge Samára-Samá sísti : tóó, umú ijóó lóni, mós dudu mójóó lóni, a Isóó weedísi dēngetí damá. Nna ge Samára-Samá waagurú kikpóó Kozoŋa-déé tókowá kusúu, kikpóó kidéé fóó-daá, kibó kiferí téédí kibiriná tóko, kitóó benciwá na fudíni fóólíni fóólíni, ikábisi bika Kozoŋa teeziwe dóm-daá, nge

kulzí tókowá kisúsi umú ɖɖɖ ití ifíni ikpóo ɖóm. Ibamáa ɖóm, ibamáa ɖóm, ibamáa ɖóm. Tééwu weevé wísi ikáya né, uráa waalú beɖɛe fási né, baadála né, ówu! Bínílám fɔ́-daá ásáráwú. Nge belé sisi : báa bulá nǵíní igomá bana baalaná ɖáa bilé yoo. Nge keɖee ŋmaawú kina baabá botuú becéle we babá botóo háli bawú-wóró ɖó né ge boogúti bokóni bánlám ɖáa ásáráwú ɖó? Aayí, igomá bana badakazóo. Nge boobó beféeri wúro sisi : aayí, igomá bana boogóni ɖó né, baalá ɖáa fási ásáráwú yoo. Nge wúro sisi : bakáyaa we, nge beedíri bakáyaa we. Boogbóo si bekéɖee né, Samára-Samá-dée tókowá íbá bijóo máám-mám, bika Kozoŋa-dée tókowá íbá bivóona buuruú, benci-dée curím na fudúu-dée curím wánbá bikádáaná tókowá. Boogóni batála wúro-dée, baaján batála né ge uráa waaján bana né sisi : aa, ɖédée íba, bidanvéyina ŋmature, ceení ge, ceení ge, ceení ge. Nna ge boobózi Samára-Samá sisi : wóo, ndɔndi ceení, agbáázá nǵíní ge bamá yi, nge Samára-Samá sisi : aa, ɖábá ɖégée ɖɔndináa ge, bilé né bákama yi buɖó, békpédi báma yi agbáázá nunúwá. Nge baadási boobózi yi sisi : agbáázá nunúwá ge báma yi? Nge Samára-Samá sisi : úŋ. Nge boodó Kozoŋa sisi : kákúru kafíni. Nna ge Kozoŋa sisi : ɖédée íba, míná án, médekízi máám, bánmám ma. Amá naaní na bamá ma né, asée boogóná ɖáa faadíni wentí lrú wónnyóo na ito né. Nge sisi : aayí, báa bilé, finí bamá nya naaní, nge boobó bakájaa faadíni bokóná basí, nge baamá Kozoŋa káj-káj-káj, agbáázá nunúwá. Budé ge Kozoŋa waagurú nge koogbóo faadíni konyóo, nge koodo ŋmaawú riké zálíu.... Nna ge wúro sisi : ŋmaawú wenkí umú woodúu icéle we né nbilé. Nge sisi : aayí, leleedɔ́ wóo budála nyóo, Samára-Samá, budála nyóo, Samára-Samá waaján ikpóo faadíni ifúlási ŋŋunáa ɖó né, nge benci na fudúu fɔ́líní waalú bisála, ína ge uráa woogóo. Nge boobózi Kozoŋa sisi : ndɔndi umú nǵíní ge bánmám yi, nge sisi : aayí, békegbedí bamá yi buɖó, békpédí bamá yi alfá nowéle ge. Nna ge Samára-Samá sisi : oo! Bilé ge mééyéle bamá nya? Nge Kozoŋa sisi : é-éé, bigée mósó médíríná nya ge nyévééri ma ge, báma yi alfá nowéle. Nge Samára-Samá waavíni ikpóo ɖugogooré bika babá bánmám, babá bánmám háli alfá nowéle. Baamá yi alfá nowéle busúliki né, nge kuján kiyée baaná kíŋmatí Kozoŋa sisi : nyááláná ge máálá ge nyóogúti nyánlám ɖó né, nyándlú. Nge kuján kíkpoó níbááwu, baaján baya ɖamá nbulé yoo, béndɛé ɖamá-rɔ́zí, bódóndofúu ɖamá. Samára-Samá reŋe, kureŋe, kureŋe kureŋe ŋŋunáa ɖó né, kuján kutála kisúu ɖaána nekére-daá ŋŋunáa ɖó né, kóólúu we ibamáa lúm: kpíím, kpíím, kpíím, kóólúu waagúsi una Samára-Samá né, ilé sisi : bíya igurú iku sóm, igurú iku sóm, ína ge Samára-Samá sisi : ilá suúru, ɖédée, mósó ɖɖɖ mabá mégée kóólúu ge, amá umú idée bóyi kowe umú iwóró igereŋe igazuwáana umú idée furíni. A wɔ́góni igbí yi ikpezí furíni tum máává mú yoo, bika iyuú ifetná, nge belé beezée yi lsóo íbóɖi, lsóo íbóɖi, lsóo íbóɖi. Samára-Samá waaján kíkpoó

níbaáwu ññunáa dǫ né, budásti né Kozoŋa kegereŋe. Kóólúu na idée níba baagána ke né sɪsɪ : dǫdée níba kebee lrú umú, kebee lrú umú, nge baayáa yi sɪsɪ : wóo, nyóó kɔni cé, kɔni cé, nge Kozoŋa sɪsɪ : biyáási, nge belé sɪsɪ : aayí, nyágúbɔní waava dǫa furíni nyágazuwáána né, nge Kozoŋa sɪsɪ : aayí, bidekéé furíni mánígbamíni ge, nge belé sɪsɪ : nyénbelú bubóti ge kɔni cé, nge beegbí Kozoŋa bekpezi nıgbamíni. Beegbezi Kozoŋa nıgbamíni bika ke kujúú tumúlú-múlú né ge Kozoŋa weeyée baaná, nge sɪsɪ : mós ge Samára-Samá waalá dǫ? Wándulú, nge kooǫbóo dǫé cúlúm, cúlúm, cúlúm cúlúm. Waadála ge waana Samára-Samá né, nge ulé woogulú usála ikpóo kɔdóna, nge sɪsɪ : Anhán, nyááláná ge ménverú nya bulé. Nyóódó sɪsɪ : nyójóó lóni né, lóni na lóni boovu dǫamá, amá a lóni na lóni boovu dǫamá, asée baagámú sım. Tóo, booǫbóo níbaáwu babamáa, babamáa, babamáa, nge Kozoŋa weede níbaáwu. Koobó katála dǫelí né, nge kaana uráa nɔwéle bɔdǫkíná tóoni béndǫé kisoó. Belé baana ke né, nge sɪsɪ : ówu, ibée Kozoŋa, ibée Kozoŋa kanıgbamíni wénjém, nína ge Kozoŋa sɪsɪ : aayí, idjı suúru, mós mábá méǫé tóowu tɔorú ge bidekéé na amuvzé, amá médee afobú kegereŋe mósóró igazúna médee nyımé, a waadála, igbí yi ikpezi nyımé amú arıŋa kpátáa ibó idǫená kisoó, alé ajóó lóni akılı mıdee nná ana. Budásti ññunáa dǫ né, samára-Samá wánǫálu gaaruu, gaaruu, gaaruu, garuu, gaaruu. Igbáma waana yi né, nge belé sɪsɪ : hée, ibaalú kɔni cé, hée ibaalú kɔni cé, nge Samára-Samá sɪsɪ : weení wánýaa ku ma nína ye. Nge igbáma sɪsɪ : óo, nyédée kúbɔní wánvaa dǫa nyımé nyázúna né. Nna ge Samára-Samá sɪsɪ : bidekéé nyımé, bidekéé nyımé, mós médee sowá ge, nge belé sɪsɪ : nyénbelú bubóti, ge, nyénbelú bubóti ge, kɔni cé. Nge beegbí Samára-Samá kına kıdee dıgogoore, nge beegbezi nyımé rıŋa kpátáa, bika kutoluú yém bıjóó nyazi (agbáabú) bulé. Budé né ge Samára-Samá wooǫbóo níbaáwu kpéndele kpéndele kpéndele kpéndele, bugóni bitásti né, waana Igbám na idée fáazi nasıle belé béndǫé kisoó, baana ki né, nge belé sɪsɪ : aa! Ibée Samára-Samá kınıyımé wénǫegbezi né, ibée Samára-Samá kınıyımé wénǫegbezi né, nge Samára-Samá sɪsɪ : ówu, idjı suúru, a bánýaa mólıfɔ tóo, mós mósóróózi, mós mádásá, naaru féyí unı mólıfɔ tóo itála ma. Bulé né, ibá idjı suúru, Kozoŋa kúbɔnbɔŋa nekére ibá kegereŋe mósóró án, múgoobıya wónǫówú ke bakáma ke háli kanıgbamíni rıŋa ikéje, amá bodokóyúu ke, igbedı umústi cé dǫfee, mınýuú ke. Nna ge Igbám sɪsɪ : aayí, budé, nge weegbí fáazi fıfızi idǫŋée, idǫŋée. Bideyí umú né ní, a bıǫée, nyáálá bulé né, dǫé! Aayí, umú weegbedı itúu dǫ né, woobó ifu sɪsɪ : asée máázıŋ mana wenbí sı balá túúlóo kana né. Aayí, budásti ññunáa dǫ né, Kozoŋa waagálu, nge Igbám na idée fáazi sɪsɪ : anhán kaadála, kaadála, kanıgbamíni wénǫejém toovonúm yoo, kanıgbamíni wénǫejém toovonúm. Oáo, nge mólıfɔ wooovɔ gbéyi, aayí, nge Kozoŋa waazála léélée. Nna ge Samára-Samá waagurú kısıŋ kıkpóo kɔdóna, sɪsɪ : anhán, nyááná yáa ndáná, anhán, nyááná yáa

ńdáná né, ńna ge lgbám sısı : Samára-Samá nblé, kinyumé wéngbézí, Samára-Samá nblé kinyumé wéngbézí. Aayí, nge ulé idée fáázi waanyáa sitá kırı-kırı-kırı, silé sibó sinyubú yi, bídókı kı binára bulerı bilerı bamá kingı dıdđ bókpó. Bóogbóó né ge bóogóná bóó, ńna ge lgbám síje né ge ulé waadulú inóó-dáa:

Đédée ńba lónı na lónı bóogóná

Beléénítýóó bėńvıı sım.

Beléénítýóó bėńvıı sım

Bóogbóó lónı ge boovu đamá

Beléénítýóó bėńvıı sım

Kumeleŋ féyí bólowutáá né,

Beléénítýóó bėńvıı sım

Beléénítýóó bėńvıı sım

Lónı na lónı boovu đamá

Beléénítýóó bėńvıı sım

Lónı na lónı boovu đamá

Beléénítýóó bėńvıı sım

Kumeleŋ féyí bólowutáá né

Beléénítýóó bėńvıı sım

Barıŋa kpátáá lónı riké

Beléénítýóó bėńvıı sım....

Tóó, biyéle ńŋunáa đđjđóó đđ né, a bıgée sı ıcóó, báa yóđđónıđe-daá, lónı-dúu na kumeleŋ bóńjowúu ku na bıcóó đéyí-đéyí. A đé bıdekée bulé ge ceení wóodó sısı : umú lónı, ceení dıdđ ıtó sısı : umú lónı, lónı na lónı bınjowúu né, bıgagurıya, bınğónáa sım ge.